



Istungidokument

B9-0148/2024

26.2.2024

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 132 lõikele 2

kriitilise olukorra kohta Kuubas
(2024/2584(RSP))

Javier Nart, Petras Auštrevičius, José Ramón Bauzá Díaz, Jordi Cañas, Fabio Massimo Castaldo, Dita Charanzová, Olivier Chastel, Karin Karlsbro, Ilhan Kyuchyuk, Dragoș Pîslaru, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans
fraktsiooni Renew nimel

**Euroopa Parlamendi resolutsioon kriitilise olukorra kohta Kuubas
(2024/2584(RSP))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Kuuba kohta, eelkõige 12. juuli 2023. aasta resolutsiooni ELi ja Kuuba vahelise poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu seisu kohta, arvestades liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja äsjast külaskäiku saareriiki¹,
 - võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kuuba Vabariigi vahelist poliitilise dialoogi ja koostöö lepingut², mis allkirjastati 2016. aasta detsembris ja mida kohaldatakse ajutiselt alates 1. novembrist 2017,
 - võttes arvesse Kuuba põhiseaduse artiklit 5,
 - võttes arvesse mõiste „kodanikuühiskonna organisatsioon“ määratlust Euroopa Liidu Teatajas,
 - võttes arvesse Euroopa välisteenistuse Põhja- ja Lõuna-Ameerika küsimuste eest vastutava direktori asetäitja dokumenti ARES (2021) 2474104,
 - võttes arvesse inimõiguste organisatsioonide, nagu Human Rights Watch, Human Rights Foundation and Prisoners Defenders; Ameerika Inimõiguste Komisjoni 2020., 2021. ja 2022. aastaaruannete peatükki IV.B Kuuba kohta; orjapidamise tänapäevaste vormide, nende põhjuste ja tagajärgede ÜRO eriraportööri ja inimkaubanduse, eelkõige naiste ja lastega kauplemise ÜRO eriraportööri 6. novembri 2019. aasta teatist ÜRO inimõiguste ülemvolinikule Kuuba arstibrigaadide kohta; orjapidamise tänapäevaste vormide, nende põhjuste ja tagajärgede ÜRO eriraportööri 2. novembri 2023. aasta teatist ÜRO inimõiguste ülemvolinikule Kuuba arstibrigaadide kohta ning ÜRO Inimõiguste Nõukogu 2018. aastal koostatud viimase Kuuba inimõiguste olukorra üldise korrapärase läbivaatamise järeldusi Kuuba arstibrigaadide kohta,
 - võttes arvesse ÜRO usu- ja veendumusvabaduse eriraportööri, meelevaldse kinnipidamise küsimustega tegeleva töörühma, arvamuse- ja väljendusvabaduse õiguse edendamise ja kaitsmise eriraportööri, rahumeelse kogunemise ja ühinemisvabaduse õigusega tegeleva eriraportööri ning vähemuste küsimuste eriraportööri 16. novembri 2023. aasta teatist Kuubale,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et 5. juulil 2017 andis Euroopa Parlament poliitilise dialoogi ja koostöö lepingule oma nõusoleku selgete tingimustega, mis on seotud inimõiguste ja demokraatia parandamisega Kuubas, kusjuures need tingimused sisaldavad ka peatamisklauslit inimõigusi käsitlevate sätete rikkumise korral; arvestades, et lisatud

¹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0280.

² ELT L 337I, 13.12.2016, lk 3.

resolutsioonis paluti Kuuba ametivõimudel lubada Euroopa Parlamendi delegatsioonidel riiki siseneda ja oma partneritele juurde pääseda;

- B. arvestades, et ELi ja Kuuba vahelise poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu mitmes artiklis, nimelt artiklites 1, 2 ja 3 on sätestatud selged põhimõtted võrdsuse, vastastikkuse, vastastikuse austuse, kontaktide tugevdamise, dialoogi ja koostöö kohta mõlema ühiskonna vahel;
- C. arvestades, et poliit- ja meelsusvangide arv Kuubas on järsult kasvanud, jõudes 2024. aasta 31. jaanuaril 1066 isikuni, sealhulgas 33 isikut, kes olid kinnipidamise ajal alaealised, mida on kaheksa korda rohkem kui 2018. aastal; arvestades, et inimõiguste organisatsioonid on dokumenteerinud ka üle 11 000 juhtumi, mille puhul isik, kes ei ole kuritegu toime pannud ega teinud katset kuritegu toime panna, on mõistetud süüdi n-ö ennetavalt, millele viitas ÜRO piinamisvastase komitee esindaja 2022. aasta aprillis toimunud ÜRO piinamisvastase komitee 73. istungjärgul, kui ta võttis suuliselt kokku ÜRO piinamisvastase komitee kolmanda perioodilise Kuubat käsitleva aruande järeldusi; arvestades, et viimastel aastakümnetel on Kuuba tsiviilseadustiku artikliga 72 lubatud igal aastal keskmiselt 3850 uut n-ö ennetavat kinnipidamist; arvestades, et Kuuba uue karistusseadustiku artikli 434 lõige 1 ja artikli 189 lõige 3 tuginevad tsiviilseadustikus sisalduvatele kuriteo toimepanemist ennetavatele meetmetele;
- D. arvestades, et 16. novembril 2023 saatsid viis ÜRO Inimõiguste Nõukogu erimenetluste volitatud esindajat, sealhulgas neli eriraportööri, Kuubale teatise, milles nad kirjeldasid ja mõistsid hukka Kuubas toimuva moslemi vaimulike, Afro-Kuuba religiooni ifá usujuhtide, evangeelsete pastorite ja katoliku preestrite süstemaatilise tagakiusamise, vangistamise ja piinamise;
- E. arvestades, et Institute for Crime and Justice Policy Research ajakohastas 2024. aasta jaanuaris maailma kinnipidamisasutuste teavet koondava andmebaasi World Prison Brief andmeid, mis näitavad, et vangide arv Kuubal on kasvanud 57 000-lt 90 000-le, mis tähendab, et Kuubal on iga 100 000 inimese kohta vangis 794 inimest ja Kuuba on vangide arvu poolest teine riik maailmas; arvestades, et Kuuba valitsus kasutab jätkuvalt kriitikute, sõltumatute aktivistide, poliitiliste oponentide ja teiste ahistamiseks ja hirmutamiseks meelevaldset kinnipidamist; arvestades, et 2022. aastal peeti meelevaldselt kinni 5499 isikut;
- F. arvestades, et inimõiguste organisatsioonid dokumenteerivad endiselt Kuuba ametivõimude tegevust riigis väljendusvabaduse, rahumeelse kogunemise ja ühinemisvabaduse õiguse jätkuval mahasurumisel, millega summutatakse eriarvamusi ja võetakse sihikule inimõiguste kaitsjad; arvestades, et poliitilise dialoogi ja koostöö leping ei ole täitnud oma põhieesmärki – parandada Kuubas põhivabadusi;
- G. arvestades, et inimõiguste olukord Kuubas on äärmiselt murettekitav, eelkõige seoses haavatavate elanikkonnarühmadega, nagu naised, etnilised vähemused ja LGBTIQ+ kogukond; arvestades, et valitsusvälised organisatsioonid ja sõltumatud vaatluskeskused on teatanud feminiitsiidide arvu suurenemisest Kuubas, kusjuures 2023. aastal suurenes naiste tapmistate arv 89ni ja 2024. aastal on seni teatatud kaheksast juhtumist; arvestades, et sellest hoolimata ei ole režiim võtnud Kuubas kasutusele süsteemi feminiitsiidide registreerimiseks ajakohastatud avalike andmete abil ja vastu ei ole veel võetud

terviklikku soolise vägivalla vastast seadust, mis tagaks kodanikuühiskonna esindajate kaasamise;

- H. arvestades, et poliitiline dialoog peab alati hõlmama sõltumatu kodanikuühiskonna esindajate ja kõigi opositsioonipoliitikute intensiivset otsesest ja piiranguteta osalemist, nagu on rõhutatud poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu artiklis 36; arvestades, et viivitamata tuleks kaotada lepingu allkirjastamisest alates valitsenud olukord, mille puhul sõltumatud kodanikuühiskonna organisatsioonid jäetakse kõrvale koostööfondidest ja/või poliitilise dialoogi ja koostöö lepingus osalemisest, kuid samal ajal võimaldatakse koostööfondides osalemist ja neile ligi pääsemist riigi osalusega ja seega riigi kontrolli all olevatele ettevõtetele;
- I. arvestades, et 2. jaanuaril 2024 avalikustas ÜRO Kuuba režiimile saadetud süüdistuskirja, milles seda süüdistatakse sunniviisilises töös, mis on üks kaasaegse orjapidamise vorm, millele on tähelepanu juhtinud inimkaubanduse, eelkõige naiste ja lastega kauplemise ÜRO eriraportöör ning orjapidamise tänapäevaste vormide, nende põhjuste ja tagajärgede ÜRO eriraportöör; arvestades, et mitmed rahvusvahelised organisatsioonid on mõistnud hukka asjaolu, et välismaal teenivaid Kuuba tsiviiltöötajaid, sealhulgas arstid, õpetajad, meremehed, insenerid, kunstnikud ja sportlased, sunnitakse osalema inimkaubanduses väga otseseid põhivabadusi mõjutavate sunniseaduste ja -määruste tõttu, sealhulgas karistusseadustiku artikkel 176, Mincexi 2020. aasta resolutsioon 368, rändeseadus ja 2012. aasta dekreet nr 306;
- J. arvestades, et 2. novembri 2023. aasta teatises juhtis orjapidamise tänapäevaste vormide, nende põhjuste ja tagajärgede ÜRO eriraportöör tähelepanu sellele, et Kuuba, Hispaania, Itaalia, Katar ja MSC Cruises võimaldavad Kuuba tööjõudu välismaal orjastada ja/või teevad selle alal koostööd;
- K. arvestades, et Kuubale järk-järgult peale surutud režiim välistab igasugused väljavaated demokraatlikeks muutusteks, kuna Kuuba põhiseaduse artiklis 5 on sätestatud, et Kuuba unikaalne martinistlik, fidelistlik ja marksistlik-leninlik kommunistlik partei on kõige kõrgem poliitiline jõud ning ühiskonna ja riigi valitseja, ning artiklite 4 ja 229 kohaselt ei ole kehtivat poliitilist süsteemi võimalik muuta;
- L. arvestades, et vaatamata aastatepikkusele nõudmisele, et saareriiki on vaja külastada, keelduvad Kuuba võimud süstemaatiliselt lubamast Euroopa Parlamendi ametlikel komisjonidel, delegatsioonidel ja osadel fraktsioonidel, rahvusvahelistel inimõiguste organisatsioonidel ja muudel inimõiguste olukorra sõltumatutel vaatlejatel, sealhulgas ÜRO eriraportööridel, Kuubasse siseneda;
- M. arvestades, et 20. septembril 2023 sai Euroopa Parlament Kuuba suursaadikult Belgias ja ELis kutse riiki külastada; arvestades, et 19. detsembril 2023, varsti pärast Euroopa Parlamendi ajutise delegatsiooni loomist teavitas Kuuba parlamendi asepresident ELi suursaadikut Kuubas riigi keeldumisest delegatsiooni vastu võtta koos põhjendusega, et „nad ei soovi, et neid külastaksid Kuuba huve kahjustavad ja täielikult Ameerika Ühendriikide seisukohti toetavad Euroopa Parlamendi liikmed“; arvestades, et Euroopa Parlament peaks kohaldama Kuuba ametlike delegatsioonide suhtes vastastikust poliitikat; arvestades, et Kuuba Vabariigi suursaadik kirjeldas 25. jaanuaril 2024. aastal Euroopa Parlamendi presidendile saadetud kirjas, et Euroopa Parlamendi Kuuba ajutise

delegatsiooni esimees ja veel kaks liiget „säilitavad sidemeid kodanike ja organisatsioonidega, kes on kantud terroriaktidega seotud isikute ja üksuste riiklikku loetellu, ning toetavad neid“;

- N. arvestades, et Euroopa Parlament on andnud Kuuba aktivistidele Sahharovi auhinna mõttevabaduse eest kolmel korral: Oswaldo Payá sai auhinna 2002. aastal, Daamid Valges 2005. aastal ja Guillermo Fariñas 2010. aastal; arvestades, et Sahharovi auhinna laureaate ja nende sugulasi ahistatakse ja hirmutatakse ikka veel järjepidevalt ning neil ei lasta riigist lahkuda ega rahvusvahelistel üritustel osaleda;
1. peab kahetsusväärseks, et hoolimata poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu jõustumisest möödunud ajast ei ole demokraatia, vabaduste ja inimõiguste olukord Kuubas paranenud ning märgib, et otse vastupidi, inimõiguste olukord saarel on veelgi halvenenud, mis kujutab endast poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu põhisätete selget ja süstemaatilist rikkumist;
 2. rõhutab kõigi poolte kohustust täita poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu siduvaid sätteid ning järgida inimõiguste universaalsuse põhimõtet;
 3. mõistab kõige karmimalt hukka Kuuba režiimi poolt muu hulgas meelevaldajate, poliitiliste teisitimõtlejate, usujuhtide, inimõiguste aktivistide ja sõltumatute loomeinimeste vastu toime pandud süstemaatilised inimõiguste rikkumised ja nende väärkohtlemise; nõuab tungival, et Kuuba ametivõimud repressioonide poliitika viivitamata lõpetaksid;
 4. tunneb muret poliitvangide arvu murettekitava suurenemise pärast, mis on alates 2018. aastast kasvanud rohkem kui kaheksa korda; nõuab, et viivitamatult ja tingimusteta vabastataks isikud, kes on kinni peetud üksnes seetõttu, et on kasutanud inimõiguste, sealhulgas väljendusvabaduse ja rahumeelse kogunemise vabadusi; nõuab ka ebaõiglastest kriminaalsüüdistustest loobumist ja toetab eksiilis viibivate isikute tagasipöördumise hõlbustamist;
 5. mõistab hukka Kuuba valitsuse tava jätta seaduslikud kodanikuühiskonna organisatsioonid ELi ja Kuuba kodanikuühiskonna seminaridelt välja; peab vastuvõetamatuks, et Euroopa välisteenistus ja ELi delegatsioon Havannas nõustusid jätta Kuuba demokraatliku opositsiooni liikmed ning nii Euroopa kui ka Kuuba sõltumatud ja seaduslikud kodanikuühiskonna organisatsioonid Kuuba ametivõimude heakskiidu puudumise tõttu poliitilistest dialoogidest välja;
 6. väljendab sügavat muret sunniviilise töö tingimustes töötavate Kuuba meditsiinibrigaadide pärast; mõistab hukka Kuuba riigi juhitud sunniviilise töö, mis on ajendatud üksnes majanduslikust kasust; mõistab hukka asjaolu, et 78 % rahvusvahelistel missioonidel osalevatest vabatahtlikest teatas, et nad on lähetatud nende tahte vastaselt või pidid osalema struktuuriliste sunningimuste kohaselt;
 7. märgib, et 2023. aasta novembris koheldi Kuuba parlamendi liikmeid, sealhulgas Kuuba parlamendi sekretäri Homero Acostat lugupidavalt ja võeti Euroopa Parlamendis soojalt vastu; tunnistas vastuvõetamatuks ning poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu rikkumiseks, et Euroopa Parlamendil pole ainsa Euroopa institutsioonina jätkuvalt luba Kuuba territooriumile siseneda; lükkab tagasi Kuuba otsuse keelduda Euroopa

Parlamendi ajutise delegatsiooni visiidist ning nõuab tungivalt, et Kuuba ametivõimud järgiksid poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu põhimõtteid ning annaksid Euroopa Parlamendile loa riiki siseneda; nõuab kooskõlas vastastikuse poliitikaga, et seni keelataks Kuuba parlamendile ja Kuuba riigi mis tahes delegatsiooni liikmetele juurdepääs Euroopa Parlamendile;

8. nõuab, et Kuuba ametivõimud annaksid poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu kohaselt juurdepääsu Euroopa Parlamendi, ELi ja liikmesriikide delegatsioonidele ning sõltumatute inimõiguste organisatsioonidele, et jälgida kohtuprotsesse ning külastada sadu aktiviste ja tavalisi Kuuba kodanikke, kes on endiselt vangistatud sõna- ja kogunemisvabaduse õiguse kasutamise eest;
9. kordab oma üleskutset nõukogule kohaldada kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi (ELi Magnitski akt) ja kehtestada sanktsioonid isikute suhtes, kes vastutavad inimõiguste jätkuvate rikkumiste eest Kuubas, alustades sanktsioonide kehtestamisest Miguel Díaz-Canelile kui Kuuba julgeolekujõudude käsuliini kõige kõrgemale ametiisikule ja teistele Kuuba valitsuse kõrgetele ametnikele;
10. kordab oma nõudmist, et EL käivitaks poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu artikli 85 lõike 3 punkti b, et taotleda ühiskomitee viivitamatut kokkukutsumist, kuna Kuuba valitsus rikub lepingut, mis kujutab endast eriti pakilist juhtumit, mis võib viia lepingu peatamiseni; rõhutab, et need rikkumised hõlmavad demokraatlike põhimõtete püsivat ja olulist rikkumist ning inimõiguste ülddeklaratsioonis sätestatud ning poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu artikli 1 lõikes 5 rõhutatud põhiliste inimõiguste ja põhivabaduste eiramist; rõhutab, et asjaolu, et Kuuba valitsus ei tegele nende rikkumistega, hoolimata Euroopa Parlamendi korduvatest üleskutsetest seda teha, võib kaasa tuua lepingu peatamise;
11. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Kuuba valitsusele ja rahvusassambleele, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, komisjonile, ELi inimõiguste eriesindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO inimõiguste ülemvolinikule ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse liikmesriikide valitsustele.